

رئیس انجمن سواد رسانه‌ای ایران مطرح کرد

آموزش سواد مجازی را باید برای مسئولان جدی گرفت

امیدعلی مسعودی: متأسفانه مدیران و مسئولان عملکرد د و تصمیم‌گیری‌های مناسبی در قبال فضای مجازی نداشته‌اند

و آموزش سواد رسانه‌ای را باید برای آنان جدی بگیریم

رئیس انجمن سواد رسانه‌ای ایران با اشاره به اینکه گسست فکری و عاطفی بدترین اتفاق بی‌سوادی در فضای مجازی است می‌گوید سواد رسانه‌ای و سواد فضای مجازی شاهراه زندگی در جهان امروز است. برخی از اساتید حوزه علوم از تباطات هم معتقدند که سواد رسانه‌ای نخستین پله در مواجهه با فضای مجازی است و پلتفرم‌های فضای مجازی امروز تنفس‌گاه مردم برای سرگرمی هستند. ■■■

نشست علمی سواد رسانه‌ای و سواد فضای مجازی با تأکید بر لزوم آموزش سواد رسانه‌ای به مسئولان، مدیران و عموم مردم برگزار شد. امیدعلی مسعودی رئیس انجمن سواد رسانه‌ای ایران در این نشست ضمن تأکید بر لزوم کسب مهارت سواد رسانه‌ای برای جلوگیری از دیگری با مشکلاتی چون کلاهبرداری‌های اینترنتی، اعتیاد اینترنتی و بعضاً روابط خارج از عرف در فضای مجازی اظهار داشت: هر چند فضای مجازی به برگزاری دوره‌های آموزشی، زنده ماندن کسب و کارها و حتی ارتباط میان افراد در زمان کرونا کمک بسیار کرده اما به کمک عصبی و جسمی پدیده فضای مجازی جلوگیری کنیم.

■ **تهدید بنیاد خانواده**

رئیس انجمن سواد رسانه‌ای ایران با اشاره به اینکه گسست فکری و عاطفی بدترین اتفاق بی‌سوادی در فضای مجازی است، تأکید کرد: در این موضوع بنیاد خانواده را تهدید می‌کند. وی سواد رسانه‌ای و سواد فضای مجازی را شاهراه زندگی در جهان امروز دانست و با تأکید بر فرهنگ‌سازی مناسب درباره فناوری‌ها گفت: این وظیفه تک‌تک ما است که مهارت‌های سواد

گزارش ۲ هادی‌عسگری

آن دقت شود.

وی افزود، اینکه فرد بداند این دانش را چگونه در جهان امروز بیاوریم. این استاد علوم ارتباطات با تأکید بر نیاز کشور به زیرساخت‌های ملی فضای مجازی خاطر نشان کرد: متأسفانه برخی از مدیران و مسئولان عملکرد صحیح و تصمیم‌گیری‌های مناسب در قبال فضای مجازی نداشته‌اند و به نظر می‌رسد برای مسئولان جدی بگیریم.

وی برگزاری دوره آموزشی تربیت مربی سواد رسانه‌ای از مهم‌ترین فعالیت‌های انجمن سواد رسانه‌ای ایران برای فراگیر کردن آموزش سواد رسانه‌ای در جامعه عنوان کرد و افزود: انجمن همراه با دانشگاه سوره تلاش کردند تا با برگزاری این دوره آموزشی، سطح سواد رسانه‌ای مریان و علاقمندان به مهارت‌های سواد رسانه‌ای در کشور را بالا ببرند.

مسعودی با بیان اینکه به نظر می‌رسد جامعه ما به نوعی دچار عقب‌ماندگی در موضوع سواد رسانه‌ای شده است، تصریح کرد: انتظار داریم دولت بیش از پیش از فعالیت انجمن‌ها و دیگر نهادهای توسعه سواد رسانه‌ای حمایت کند و از این طریق نهضت واقعی سواد رسانه‌ای در کشور را بر پا کرده و همگان را با این مهارت ضروری آشنا کند. حاکمیت ملی در سواد رسانه و فضای مجازی موضوعی بسیار ضروری است.

■ **سواد رسانه‌ای نخستین پله**

در این نشست همچنین معصومه نصیری معاون باشگاه مدیریت رسانه و توسعه سواد رسانه‌ای یونسکو ایران گفت: سواد رسانه‌ای جدای از تعاریفی که دارد یک دانش مبتنی بر مهارت است که باید به بُعد مهارت‌اندوزی

به نظر می‌رسد موضوع آموزش، کسب و کار، استار تاپ‌هایی که به وجود آمده‌اند، نقد و نظارت بر دولت و کارکردهای آن همه از فرصت‌های مختمی است که فضای مجازی در اختیار مردم قرار داده اما سواد فضای مجازی به این معنی که مردم اطلاعات و دانش خود را آنچنان بالا ببرند که بتوانند از این فضا به صورت صحیح استفاده کنند قابل تأمل است

فرهنگی

آنان وارد شده و در نتیجه شاهد خلق ارزش‌های جدید می‌شویم.

تصیری با بیان اینکه فرار کردن از آموزش سواد رسانه‌ای و ضرورت یادگیری آن دیگر قابل توجیه نیست و نهاد‌های متولی باید در حال حاضر هماهنگ‌تر از پیش برای این مهم اقدام کنند، افزود: قطعاً سواد رسانه‌ای به توجه و تمرکز افراد در فضای مجازی، حفظ حریم خصوصی آنان، امنیت سایبری و حتی تولید دانش در کشور کمک می‌کند.

این فعال سواد رسانه‌ای گفت: باشگاه مدیریت رسانه و توسعه سواد رسانه‌ای یونسکو ایران به بحث آموزش نهادی و عمومی سواد رسانه‌ای ورود کرده و تلاش‌های بسیاری در این باره انجام داده است تا به سهم خود در نهضت سواد رسانه‌ای کشور نقش ایفا کند.

وی تصریح کرد: تازمانی که نگاه ما به حوزه سواد رسانه‌ای نگاه زینت‌الایامی باشد و مسئولان و مدیران و مردم به چشم یک نیاز و ضرورت به آن نگاه نکنند، شرایط خوبی در این حوزه نخواهیم داشت.

■ **پلتفرم‌های فضای مجازی تنفس‌گاه مردم**

دکتر حمید ضیایی‌پرور دبیر نشست سواد رسانه‌ای و سواد فضای مجازی نیز در این نشست گفت: با همه آسیب‌هایی که فضای مجازی دارد اما باید در نظر داشت که به خصوص در دو سال اخیر و همزمان با شیوع کرونا، این فضا برای کسب و کارها و سیستم آموزشی بسیار رایگرو نجات دهنده بوده است.

وی با بیان اینکه در حوزه سرگرمی به عقیده بنده امروز فضای مجازی شاید تنها گریزگاه برخی افراد برای تفریح و فرار از تنهایی است، افزود: پلتفرم‌های فضای مجازی امروز تنفس

گاه مردم برای سرگرمی هستند.

این استاد دانشگاه تصریح کرد: به نظر می‌رسد موضوع آموزش، کسب و کار، استار تاپ‌هایی سواد رسانه‌ای و ضرورت یادگیری آن دیگر قابل توجیه نیست و نهاد‌های متولی باید در حال حاضر هماهنگ‌تر از پیش برای این مهم اقدام کنند، افزود: قطعاً سواد رسانه‌ای به توجه و تمرکز افراد در فضای مجازی، حفظ حریم خصوصی آنان، امنیت سایبری و حتی تولید دانش در کشور کمک می‌کند.

این فعال سواد رسانه‌ای گفت: باشگاه مدیریت رسانه و توسعه سواد رسانه‌ای یونسکو ایران به بحث آموزش نهادی و عمومی سواد رسانه‌ای ورود کرده و تلاش‌های بسیاری در این باره انجام داده است تا به سهم خود در نهضت سواد رسانه‌ای کشور نقش ایفا کند.

رسانه‌ای نگاه زینت‌الایامی باشد و مسئولان

و مدیران و مردم به چشم یک نیاز و ضرورت به آن نگاه نکنند، شرایط خوبی در این حوزه نخواهیم داشت.

■ **پلتفرم‌های فضای مجازی تنفس‌گاه مردم**

دکتر حمید ضیایی‌پرور دبیر نشست سواد رسانه‌ای و سواد فضای مجازی نیز در این نشست گفت: با همه آسیب‌هایی که فضای مجازی دارد اما باید در نظر داشت که به خصوص در دو سال اخیر و همزمان با شیوع کرونا، این فضا برای کسب و کارها و سیستم آموزشی بسیار رایگرو نجات دهنده بوده است. وی با بیان اینکه در حوزه سرگرمی به عقیده بنده امروز فضای مجازی شاید تنها گریزگاه برخی افراد برای تفریح و فرار از تنهایی است، افزود: پلتفرم‌های فضای مجازی امروز تنفس

گفت‌وگو

در گفت‌وگوی «جوان» با نویسنده کتاب

«رودخانه ماهی و نهنگ» مطرح شد

روایت حضور طلاب جهادگر

در بازسازی کرمانشاه زلزله‌زده

■ محمد صادقی

«رودخانه ماهی و نهنگ» روایت – زمانی است نوشته «حمید بابایی» از حادثه زلزله کرمانشاه سال ۱۳۹۶ و نشر سوره مهر آن را به چاپ رسانده. روایتی دراماتیک از حضور جهادی‌طلاب مدرسه علمیه حضرت بقیه‌الله‌الاعظم تهران. این اثر به گفته نویسنده با الهام از سبک مستندنگاری «سوتازا الکسوج» نوشته شده است؛ می‌توان گفت هم زمان است و هم روایت و هیچ‌کدام اینها نیست. بابایی گفت وگو‌هایی با طلبه‌ها داشته و براساس واقعیت موجود روایاتی آغشته به خیال و دیگر عناصر داستان‌نویسی، نوشته است. وی در گفت‌وگو با «جوان» درباره «رودخانه ماهی و نهنگ» و چند و چون آن توضیحات بیشتری داده است. ■■■

این اثر راوی چه اتفاقی شده است؟

سال ۹۶ در جریان زلزله کرمانشاه روستایی بسیار آسیب دید و تقریباً نابود شد. اما چون دقیقاً خط مرز کمکرسانی راگان‌های متفاوت بود، یعنی وسط دو

ضیایی‌پرور با انتقاد از بیان مطالبی در خصوص فناوری هراسی طی سال‌های گذشته گفت: متأسفانه تأکید بر فناوری هراسی باعث شده تا هرگز آموزش استفاده صحیح از فناوری را نداشته باشیم و به نظر می‌رسد در چنین شرایطی مسئولیت نهادهای غیر دولتی مثل انجمن سواد رسانه‌ای در قبال آموزش سواد

رسانه‌ای بسیار حائز اهمیت است.

وی از مرکز توسعه فرهنگ و هنر در فضای مجازی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان برگزار کننده و حامی فعالیت‌های سواد رسانه‌ای در کشور نام برد و افزود: تولید بیش از ۳۰۰ موشن گرافیک و انیمیشن در حوزه آموزش سواد رسانه‌ای، برگزاری پوش‌های متعدد و حمایت از فعالیت‌های سواد رسانه‌ای در حوزه‌های مختلف در کنار تدوین و اجرای الزامات پلتفرم‌ها در حوزه سواد رسانه‌ای از سوی این مرکز قابل تقدیر است. وی همچنین انتشارات پشتیبان ناشر تخصصی کتاب‌های سواد رسانه‌ای را به نوعی پرچمدار تألیف کتاب در نهضت سواد رسانه‌ای دانست و گفت: انتشارات پشتیبان تاکنون بیش از ۲۰۰ عنوان کتاب در حوزه سواد رسانه‌ای منتشر کرده است.

منطقه مشخص شده قرار می‌گرفت، بدون کمک ماند، نه این راگان به آن کمک کرد و نه آن ارگان. نه چادر مناسبی برایشان بردند و نه حمام و دستشویی سیار... وقتی حاج‌آقا ددسمی و حاج‌آقای اخوان و دیگران برای بازدید از منطقه رفته بودند و این‌ها را دیدند، روستاها، مردم این روستا جلوی آنها را می‌گیرند، دعوت به بازدید می‌کنند و شرح ماقع را می‌گویند. آنها امیرالمومنین(ع) بارها مورد تأکید قرار گرفته است و می‌گویند ما از صفت تا صد این روستا را می‌سازیم، پول ساخت را هم از خیرین جمع می‌کنند این روستا آخرین جایی بود که به آن کمک‌رسانی شد اما اولین جایی بود که آباد شد.

شما چطور با این روستا و ماجرای ساخته شدنش آشنا شدید؟

برای سفارش اثر به من زنگ زدند و گفتند چنین ماجرابی اتفاق افتاده است و می‌نویسی؟ گفتیم اول باید تحقیق کنیم و ببینیم راست است یا افراق شده. از طریق یکی از دوستانم تحقیق کردم از او خواستم به روستا برود و صحت و سقم ماجرا را بررسید، با اهالی روستا گفتگو کرد و عکس فرستاد و وقتی دیدم حقیقت دارد پذیرفتم این اثر را بنویسم.

■ **ضرورت مرزبندی بین اطلاعات**

عضو هیئت مدیره انجمن فقه و حقوق اسلامی حوزه علمیه یکی از بایسته‌های امروز جامعه را دسترسی به اطلاعات دانست و گفت: زمانی که دسترسی به وضعیت مطلوب می‌رسیم که دسترسی‌ها منجر به وضعیتی نشود که به منافع عامه ضرر برساند، یا در نظم عمومی اختلال ایجاد کند یا منافی عفت عمومی باشد. وی تأکید کرد: البته باید در تناسب بین حق دسترسی به اطلاعات و محدودیت، تفسیر مضیقی داشت که آن حق از دست نرود.

■ **حق بر رسانه از منظر فقهی**

جوان آراسته در ادامه سخنانش با اشاره به آیات کلام‌الله مجید که به فهم ارزش سواد رسانه‌ای تصریح دارد، افزود: دلایل متعدد فقهی مبتنی بر آیات و احادیث، حق مردم را برای دسترسی به اطلاعات تثبیت کرده است؛ به طوری که می‌توان از امکانات امروزی بهترین استفاده را داشت.

عضو هیئت مدیره انجمن فقه و حقوق اسلامی حوزه علمیه با اشاره به امر مشورت که مورد تأکید قرآن است، تصریح کرد: می‌توان این نتیجه را گرفت که آگاهی دادن و اطلاع‌رسانی در خصوص مسائل جامعه، از نظر قرآن مفروض

و حربه‌راز دشمن بگیریم.

برای جذابیت کار و خواندنی شدن. مشکلی که در روایت‌ها و خاطره شفاهی، به ویژه در جنگ، وجود دارد این است که نویسنده گمان کرده باید رکورد در را روشن کند و هرچه راوی گفت، بنویسد. در حالی که نباید به این شکل باشد و کارهای ضعیفی از آب درمی‌آید. تبدیل به اثری می‌شود که نثر و زبان ندارد. سؤال‌ها هم باید طوری باشد که مصاحبه‌شونده تورا به فضاهای انسانی ببرد و اتفاقات. در این کار طلبه‌ها وقتی شروع می‌کردند به مصاحبه اغلب نمی‌دانستند من دنبال چه چیزی هستم... و جواب‌ها رنگ و بوی سخنرانی می‌گرفت. من دنبال جوابی بودم که فضا و آدم‌ها را بسازد و کار به فرمی مناسب برسد. این بود که سؤالات را متنوع و از درجه‌های مختلف می‌پریدم.

جز این با چه چالش‌های دیگری در کار مواجه بودید؟

حریم خصوصی زیادی داشتند و اغلب درباره مسائل شخصی صحبت نمی‌کردند. این بود که گاهی در یک خط ماجرا می‌گفتند و من خودم آن را تبدیل به یک روایت می‌کردم. مثلاً فضلای داریم درباره طلبه‌ای که بچه‌اش تازه به دنیا آمده بود و

مشکل مالی داشت. طلبه‌ها برخلاف تصور عموم اغلب مشکلات شدید مالی دارند. من با شخصیت پردازی و ساخت ماجرا یک روایت از دل این حرف کلی نوشتم. گاهی هم پیش می‌آمد که مجبور می‌شدم روایت سه‌نفر را هم ادغام کنم تا یک روایت کامل بسازم. چون اینها باهم خاطره مشترک داشتند. برای تمام روایت‌ها شخصیتی مجزا برداختم و هیچ‌کدام شبیه به دیگری نیستند. در همه این موارد هم این اصل را در نظر داشتم که اصل حادثه مستند باشد.

پس دست‌تان باز بود برای نوشتن؟

نه. برعکس. در این تیپ کارها دست آدم برای نوشتن بسیار بسته است. چون باید

مواظب باشی چه می‌نویسی و خط قرمزی نباشد که عبور کنی و به مشکلی بخوری. با این حال من در فصلی تمام صحبت‌های حاج‌آقا ددسمی را آوردم که برای به خط کردن طلبه‌ها سخنرانی داشتند و گفتند اگر یک کار می‌خواهی انجام دهی که دنیا و آخرت داشته باشی همین است و این از دشمنان است. این اثر را دوست دارم، چون کار متفاوت و با آبرویی شده است و امیدوارم دیده شود. بنا دارم طرحی برای ساخت سریال براساس این کتاب به صدا و سیما بدهم.

■ **تمام کسانی که به ساخت روستا کمک کردند، طلبه بودند؟**

بله همه‌شان. البته نیروی متخصص و ماهر مورد نیاز را استخدام کردند اما گفتند نیازی به کارگر نیست و همه کارها را خودشان کردند حتی در آن مدت کلاس درس را هم همانجا برگزار کردند.

■ **از روستا هم بازدید داشتید؟**

نه. دوران اوج کرونا بود و نشد به سفر بروم اما دوستی رفت و تمام تصاویر روستا را برایم فرستاد. برای گفت‌وگو هم شخصی به معرفی کردند که مرا با تمام طلبه‌های فعال و مؤثر که حرفی برای گفتن داشتند، آشنا کرد.

■ **در نهایت اینکه مخاطب در این روایت‌ها چه چیزی را خواهد خواند؟**

سؤال اینجاست که آیا این اثر صدر صد واقعی است؟ بله. آیا صدر صد خیالی است؟ بله. این اثر روایتی است که به زمان هم تنه می‌زند. کاری است که سوتازا الکسوج انجام می‌دهد. حتماً از او «جنگ چهره زنانه ندارد» را خوانده‌اید... او در کارهایش پایه و اصل روایت را از اطلاعات مستند می‌گیرد اما شخصیت‌ها را خلق می‌کند. در واقع خواننده حادثه مستند را در بستر رمان می‌خواند.

■ **چرا این سبک را انتخاب کردید؟**